

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2019/2020

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Vladimír Lajsek
Rok narození: 1988
Identifikační číslo studenta: 14729029

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Teoretické právní vědy – Teorie, filozofie a sociologie práva

Studijní obor: Teoretické právní vědy – Teorie, filozofie a sociologie práva

Identifikační čísla studia: 559272

Název práce: Teoretickoprávní analýza laického prvku v justici
Pracoviště práce: Katedra teorie práva a právních učení (22-KTPPU)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: doc. JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D.
Oponent(i): JUDr. Martin Hapla, Ph.D.
doc. JUDr. Jana Ondřejková, Ph.D.

Datum obhajoby: 25.05.2020 **Místo obhajoby:** Praha
Hlasování komise: prospěl/a: 5 neprospěl/a: 0

Průběh obhajoby: Předseda komise zahájil obhajobu a přivítal členy komise včetně dr. Haply, jenž se obhajoby účastní na dálku přes aplikaci MS Teams. Předseda komise prof. Kühn představil disertanta, který má bohaté praktické i studijní zkušenosti, a jeho stručný životopis. Doc. Wintr informoval, že doc. Cvrček za chvíli dorazí. Mgr. Lajsek prezentoval svou doktorskou práci: důvody zpracování tématu včetně aktuálních legislativních prací souvisejících s laickými přísedícími; absenci monografie a hlubší literatury k tématu; snahu o praktický přínos práce; dále rozebral vlastní práci - její metody, způsoby náhledu, vztah k zásadě práva na zákonného soudce jako těžiště práce; zmínil důvody pro výběr států pro komparaci a shrnul závěry práce, v nichž se spíše kloní k zachování institutu laického přísedícího, byť jejich přítomnost nehodnotí jako nezbytnou. Doc. Wintr jako školitel uvádí, že je předložená práce zatím nejdůležitějším rozbohem laického prvku v justici. Vyzdvíhl důležitost problematiky zachování ústavních zásad souvisejících s přísedícími vs. jejich použití na soudce. Práce splňuje podmínky její částečné předchozí publikace. Dr. Hapla přednesl svůj oponentský posudek. Disertant dosáhl výborného výsledku co do analýzy doktrinního přístupu k tématu. V práci je však podle něj "málo teorie", byť akceptuje, že přístupy k pracím teoreticko-právním mohou být různé. Práce je přehledná a logická. Práce však mohla pracovat s větším množstvím zahraničních zdrojů. Stručně uvádí své otázky z posudku: 1) zda by při výběru přísedících neměli být vyloučeni příslušníci některých profesí a 2) problém demokratické vs. epistemické legitimacy přísedících a problém různých druhů soudnictví - vztah obecného a ústavního

soudnictví apod. Shrnuje, že práce je velmi kvalitní.

Předseda komise přednesl výtah z posudku nepřítomné oponentky doc. Ondřejkové, zejména co do vztahu k historickým (a "britským") souvislostem k tématu a některým liberálním koncepcím. (dorazil doc. Cvrček) Do komparativní části by bylo vhodné doplnit další státy a zdroje. Předseda komise předal slovo V. Lajskovi k reakci na posudky.

Disertant děkuje dr. Haplovi za jeho posudek. Ke stěžejní připomínce oponenta uvedl, že záleží na náhledu na to, co znamená sám teoretický přístup. Je si vědom menšího "filosofického" rázu práce, ale domnívá se, že i teoretická práce může vycházet ze zkoumání pozitivně-právního a institucionálního hlediska. Téma je totiž mezioborové a lze ho zkoumat i z pohledu čistě oborů platného práva; proto zvolil zkoumání prismaticem teorie práva, která zastřešuje i další úhly pohledu. Ke zdrojům využitým v práci. Disertant by nepřikládal přehnaný význam rozlišování primárních a sekundárních pramenů; uvedl, že plně vyhověl studijním předpisům týkajícím se nároků na využití zahraniční literatury. Dále vyjádřil souhlas s oponentovými poznámkami k hlasování členů senátů i vynechání zejm. státních zaměstnanců z přisedících. Kloní se k závěru, že laický prvek má smysl spíše v nižších instancích a trestních řízeních. Předseda komise se dotázal dr. Haply, zda má doplňující otázky. Souhlasí s disertantovou odpovědí na zásadní poznámku o teoretickém přístupu ke zpracování práce.

K druhému posudku Mgr. Lajsek uvedl, že laický prvek v justici zkoumal z více komparativních pohledů, nejen obšírněji rozvedených německých a rakouských. Byť vzhledem k rozsahu práce významně přesahujícímu stanovenou normu se oponentkou zmíněného britského přístupu dotkl jen okrajově. Dále souhlasí s dalšími poznámkami oponentky, jež stručně refletoval v závěru práce. Předseda komise zahájil rozpravu.

Prof. Kühn úvodem uvedl, že rakouský model vychází z porotního systému, který vychází na rozdíl od německého, z porotního systému jako systému přisedících. Ptá se, zda disertant ví, jaký je rozdíl mezi rakouským a anglickým modelem a proč v rakousku svůj systém nezrušili. Z mezinárodních úmluv má vyplývat povinnost přítomnost laiků v pracovně-právním soudnictví.

Mgr. Lajsek odpověděl, že v Rakousku mají zvláště kombinaci porotního systému s přisedícími. Domnívá se, že do hry vstupují i kritéria jako praktičnost a hospodárnost řízení.

Prof. Kühn doplnil, že vliv měly politické, zejm. socialistické důvody. Dále vysvětlil podstatu a zvláštnosti (reálného) průběhu rozhodování v Rakousku a Anglii (zejm. oddělenost rozhodování soudců a porotců/laiků).

Disertant narazil na vztah pracovně-právních soudních senátů k mezin. úmlouvám, který dříve rozebrala bývala doktorandka prof. Kühna – příslušné úřady jí však sdělily, že takové mezinárodní závazky ČR nemá.

Prof. Kysela se ptá, zda disertant pracoval se souborem názorů hovořících pro přítomnost laiků vs. profesionálů a zda uvažoval o jejich přenositelnosti do porotního systému.

Mgr. Lajsek k přenositelnosti argumentů akcentuje jejich nezávislost na státu, na rozdíl od soudců jako vyšší záruku proti ovlivnitelnosti např. u autoritářské režimy. Porotní systém mu přijde vhodnější pro anglo-americký systém proto, že soudce se významněji podílí vlastně na zákonodárství, vůči čemuž může porota plnit jistou kontrolní funkci.

Podle prof. Kysely v případě menšin již disertant nehovořil úplně o klasické rovnosti před zákonem. Mají, či nemají být při souzení ženy přisedící ženy? Apod.

Podle Mgr. Lajska se musí brát v potaz i další okolnosti – vůbec organizaci laiků.

Prof. Kühn doplňuje, jak vypadá občanská povinnost účasti v porotě v USA, a to v rámci výkonu politických práv.

Přítomní diskutují problematiku laiků, jejich pozadí – pohlaví, profese, víry apod.

Uvedené Mgr. Lajsek uvádí do souvislosti např. s výběrem laiků zastupitelstvy a dalšími hledisky a závěry rozebranými v obhajované práci.

Dr. Hapla poznamenal, že argument „židé by měli být souzeni židy apod.“, musí být kromě objektivit rozhodování uvažován i z hlediska přijatelnosti rozhodnutí v dané menšině, ať bylo rozhodnuto jakkoli. Je otázkou, jak toto zohledňovat.

Mgr. Lajsek si to uvědomuje a vzhledem k lidským zdrojům a podobným důvodům považuje předmětná řešení spíše za extrémní. Podle prof. Kühna je „filtrační“ funkce proto v common law značně omezený, neboť nižší soudy právo natvoří.

Předseda komise uzavírá rozpravu. Disertant odešel vyčkat výsledku. Bylo přejito k hlasování.

Komise se usnesla jednomyslně, student zodpověděl výborně všechny otázky.

Výsledek obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	prof. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., LL.M. (přítomen)
Členové komise:	doc. JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D. (přítomen)
	prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc. (přítomen)
	JUDr. Martin Hapla, Ph.D. (přítomen)
	doc. JUDr. František Cvrček, CSc. (přítomen)